ADMIRAAL PEDRO LOUIS BRION.

1821—27 September—1921.

DOOR

P. A. EUWENS, O.P.

IV.

Het is niet onwaarschijnlijk, dat Brion's werkzaamheid in Noord-Amerika zich nog over een ander gebied heeft uitgestrekt.

Volgens den *Diccionario Biografica* (in voce: MAC. GREGOR) „kwam den 3n Juli 1816 Francisco Javier Mina in Baltimore aan en schreef van daar aan Bolivar in Haiti, hem zijn hulp en medewerking verzoekend voor een expeditie om Mexico van het Spaansche juk te bevrijden. In geval Bolivar aan dit verzoek zou voldoen, beloofde Mina hem later wederkeerig ook in Venezuela behulpzaam te zijn. Tevens gaf Mina hem te kennen, dat hij hem gaarne persoonlijk wenschte te ontmoeten.”

Hij lijkt wel aannemelijk, dat Brion tijdens zijn verblijf in Noord Amerika in deze aangelegenheid als tussenpersoon is opgetreden en die twee mannen nader tot elkander gebracht heeft. Volgens Baralt (II, pag. 331) was deze Mina een Spaansch Generaal, uit zijn land vertrokken samen met verschillende Italiaansche officieren, die onder Napoleon in Spanje gestreden hadden, nu op weg naar Mexico om daar de opstandelingen te gaan steunen. Kort na nadat Brion met zijn schepen uit Amerika in Haiti was aangekomen, kwam ook Mina met zijn officieren daar aan. Dit schijnt ook Brion bewerkt te hebben, zooals Baralt niet onduidelijk opmerkt, *debido exclusivamente á su* (Brion?) *celo*”, door de ijverige bemoeiingen van Brion. Doch bij aankomst op Haiti

gaven deze vreemde officieren te kennen, dat zij liever naar Europa wilden terugkeeren, hetzij omdat zij weinig vertrouwen meer stelden in het beleid en de toebereidselen van hun generaal, ofwel omdat de toestand in Mexico hun te verward voorkwam en een ongelukkigen afloop deed vreezen. Van deze onzekerheid maakte Bolivar handig gebruik om die officieren toen over te halen om met hem mede naar Venezuela te gaan.

Dat Brion zijn gedwongen verblijf op Haiti nog op andere wijze wist te beuttigen, blijkt uit het volgende vermakelijke verhaal, door den Curaçaoschen schrijver P. Poel ¹⁾ aan de vergetelheid ontrukkt.

Terwijl Bolivar op het einde van 1816 op Haiti met de uitrusting van een nieuwe expeditie naar Venezuela bezig was, kruiste Brion met zijn schepen op de Zuidkust van het eiland Cuba met het oogmerk hier Spaansche schepen buit te maken. Hier werd hij door een zwaren storm overvallen, die zijn vaartuigen verstrooide en zijn eigen schip op een der talrijke klippen van het eiland Pinos ten Zuid Westen van Cuba gelegen, verbrijzelde. Indien de vischerbevolking van dit eiland te weten kwam, dat het gestrande schip aan Venezolaansche opstandelingen behoorde en Spaansche gevangenen aan boord had, bestond er het grootste gevaar, dat zij den Gouverneur van Batabano, de meest nabijgelegen stad op de Zuid Westkust van Cuba, zouden verwittigen, die dan zeker gewapende troepen naar Pinos zou zenden om de schipbreukelingen gevangen te nemen. Brion bracht daarom zijn scheepsvolk onder het oog, dat, ingeval zij in handen der Spanjaarden vielen, zij zeker zouden ter dood gebracht worden. De eenige kans op redding bestond voor hen, wanneer zij stipt zijn orders uitvoerden. Daarom moesten zij zich voor Engelschen uitgeven. Alle Engelschen en Amerikanen, die Brion onder zijn bevelen had, werden als sloeproeijs meegegeven aan één hunner, die als Britsch zeeofficier gekleed, de overbrenger was van een brief voor de kust van Cuba van dezen inhoud: „Daar Zijner Brit-

¹⁾ *Cur. Ct.* 23 April 1836.

sche Majesteits schip van oorlog *The Wilderforce*, kapitein BROWN, het ongeluk heeft gehad op de klippen van Pinos te stranden, verzoekt gemelde kapitein in naam van Zijne Britsche Majesteit, aan den Gouverneur van Batabano bijstand om de schipbreukelingen naar Cuba over te brengen, zullende alle kosten door gemelden kapitein gedragen worden." Deze list slaagde wonderwel. Weldra verschenen er bij Pinos vaartuigen, die de schipbreukelingen en de kleine stukken geschut en andere voorwerpen van waarde, die de visschers hadden opgevischt, aan boord namen. Dat deel der bemanning van Brion's schip, dat de gevangenen bewaakt en voor het oog verborgen had gehouden, kwam het laatste aan boord der Spaansche schepen en liet toen die gevangenen in vrijheid. Zoo dra zij eenmaal onderweg waren, dwongen Brion's schepelingen de Spaansche kapiteins in plaats van naar Cuba hen naar Jamaica te brengen, waar Brion hen behoorlijk voor hun moeite betaalde en hun tevens een brief meegaf voor den Spaanschen Gouverneur om hem te bedanken voor den bewezen dienst. Deze brief was onderteekend door Louis Brion, Admiraal enz. Men kan begrijpen hoe de Gouverneur op zijn neus keek, toen hij bemerkte zóó te zijn beetgenomen.

Het eskader, dat Brion uit Noord Amerika had meegebracht, gevoegd bij de schepen onder bevel van Villaret, rijkelijk door President Petion van Haiti van krijgsvoorraad voorzien, versterkt door de vreemde officieren, vormde de nieuwe vloot en het nieuwe expeditieleger waarmede Bolivar op verzoek van Arismendi en Zea weer naar Margarita zou terugkeeren.

De schepen van Brion met Bolivar aan boord vertrokken het eerst, den 21n December 1816 en kwamen na een zeer voorspoedige reis reeds den 28n December te Juan Griégo op Margarita aan. Acht dagen later ná Brion vertrok de rest der vloot onder bevel van Villaret, die een grooten krijgsvoorraad aan boord meevoerde. Deze schepen kwamen eerst na een maand zeilens op hun bestemming aan.

* * *

Wat was er echter tijdens Bolivar's afwezigheid voorgevallen?

Bij gemis aan opperste leiding hadden de verschillende generaals, elk op eigen gelegenheid en volgens eigen inzicht, zonder met elkander voeling te houden, op onderscheidene punten van het land met meer of minder succés den strijd voortgezet.

Ruim een maand voordat Bolivar op Margarita voet aan wal zette, hadden de Spanjaarden, door Generaal Arismendi voortdurend in het nauw gebracht, Pampatár, hun laatste steunpunt op dat eiland, verlaten, waarmede het geheele eiland in het bezit der independenten kwam. Arismendi stelde het eiland nu onder bevel van F. E. Gomez en trok zelf den 20 December met 400 man naar Barcelona.

Terwijl Generaal Piar begin September de havenstad Cumaná van de zeezijde blokkeerde en Mariño haar te land belegerde, zond Generaal Mc. Gregor van uit Barcelona bericht aan Piar hem terstond te hulp te komen. Samen trokken zij toen onder de hoofdleiding van Piar tegen de overmacht van Morales op en behaalden den 27n September een schitterende overwinning bij Yuncal, waarbij de Spaansche legeraanvoerder slechts met het tiende gedeelte van zijn soldaten aan de algemeene slachting ontkwam.

Terstond nadat Bolivar op Margarita voet aan wal had gezet, vaardigde hij een geestdriftige proclamatie uit om de bevolking mede te deelen, dat hij was teruggekeerd „*con el bravo almirante Brion*”, „met den dapperen admiraal Brion”, ¹⁾ en trok reeds drie dagen later naar Barcelona om zelf het opperbevel van het leger in handen te nemen. Maar Piar was reeds geruimen tijd naar elders vertrokken. Na de overwinning bij Yuncal was hij in Zuidelijke richting de Andesketen overgetrokken, om zich met Generaal Cedeño te vereenigen, die het hier de koningsgezinden reeds geruimen tijd geducht lastig maakte. Toen Piar op het einde van November zich bij hem voeg-

¹⁾ *Documentos* no. 1156.

de, besloten beiden in onderling overleg een inval te wagen in de provincie Guayana, aan de overzijde van de Orinoco gelegen, om zich later ock van Angostura, de belangrijke hoofdstad dier provincie, meester te maken. ¹⁾

Dit krijgsplan, door Piar koen en stout opgezet, met onweerstaanbaar geweld uitgevoerd, baande voor de Republikeinen den weg naar het geheele binnenland van Venezuela en Colombia. Piar had reeds den naam het geluk op de punt van zijn degen voor zich uit te dragen. Ook deze veldtocht in Guayana is voor Piar een doorlopend schitterend succes geweest, dat gevoegd bij de ontelbare glorievolle wapenfeiten, die hij te voren reeds in dezen geweldigen strijd tegen Spanje op zijn naam geboekt had, hem tot den gunsteling van het leger, tot een der meest geniale, dappere en onstuimige generaals en vóormannen van den Venezolaanschen heldenkrijg gemaakt heeft.

De verovering van Guayana beheerscht het geheele jaar 1817 en concentreert zich geheel om dit illustre driemanschap Bolivar-Brion-Piar, waarin alle drie een even gewichtige rol spelen, die onmogelijk los van elkander kan beschouwd worden. De roem van dezen veldtocht had voor Piar zeker een eervoller dood gewettigd. Het blijft onbetwist, dat het tragisch einde van Piar's leven ook een donkere schaduw geworpen heeft op de beide anderen.

Alvorens dus de gebeurtenissen van het jaar 1817 te verhalen, willen wij eerst eenige bijzonderheden uit het leven van dezen landgenoot van Brion mededeelen. Wij ontleenen ze aan den reeds meermalen genoemden schrijver P. POEL. ²⁾

* * *

Manuel Carlos Piar werd te Curaçao geboren in 1777 of 1778. Nog zeer jong trok hij met zijn moeder naar Carâcas, waar hij een zorgvuldige opvoeding en onderwijs van zijn leermeesters ontving. ³⁾ Reeds in 1796 was hij

¹⁾ *Baralt II* p. 332.

²⁾ *Cur. Ct.* 16 April 1836.

³⁾ *Gazeta de Carâcas*, 28 Januari 1818.

betrokken in een samenzwering te Carácas. Toen dit ontdekt werd, kon hij nog bijtijds naar Curaçao vluchten. Enkele andere samenzweerders van dit complot wisten uit de gevangenis te ontvluchten en namen eveneens de wijk naar Curaçao, waar zij zich, zooals naar den Kapitein te Carácas werd overgebriefd, in het huis van Piar verborgen hielden. Deze deed daarover bij Gouverneur Laufer in een brief van 13 Augustus 1797 zijn beklag, waarop Laufer het volgende antwoordde: „Ik heb U.E.'s missive i. d. van 13 Aug. 1797 ontvangen en aanstonds het daarin aangewezen huis van den burger Piar aan de Overzijde op het onverwachts door een commando der Schutterij doen bezetten, doch geen personen, welke door U. E. gereclameerd worden, daarin gevonden.”

Tijdens het beleg van Curaçao in Februari 1804 door den Engelschen Admiraal Bligh maakte Piar zich verdienstelijk door een afdeeling vijanden, die in den omtrek van het Schottegat bezig waren de watercanoas te vernielen, te overvallen, en een officier en 3 manschappen gevangen te nemen, terwijl hij de overigen op de vlucht dreef.

Toen het op Curaçao weer rustig was geworden, legde hij zich op den handel en de scheepvaart toe en kwam zoo op Haiti, waar hij met de Regeering in kennis geraakte en het bevel kreeg over een gewapend goulet. Doch nauwelijks had hij in 1810 vernomen, dat in Carácas de opstand tegen Spanje geproclameerd was, of hij trok daarheen. Te Puerto Cabello werd hem het bevel opgedragen over een der kanonneerbooten, die op de rivier de Orinoco ter ondersteuning der troepen moest ageeren. Sinds dien tijd had hij meer dan iemand een werkzaam aandeel genomen aan den veldtocht tegen Spanje, lauweren zonder tal geoogst, wonderen van dapperheid verricht was hij de afgod geworden van het leger, maar ook zóó gehaat en gevreesd door de realisten, dat ze een premie van 10.000 pesos op zijn hoofd gezet hadden.¹⁾

Trouw aanhanger van Bolivar voegde hij zich in Haiti

¹⁾ *Documentos* No. 1103.

bij hem, en bekend met land en volk, sprekend hun patois, gebruikte hij zijn grooten invloed op denegerbevolking om een groot getal Haitianen voor de eerste expeditie, die van daar naar Margarita uitzeilde, aan te werven. Bij het zeegevecht tegen de Spaansche brigantijn van oorlog *El Intrépido* op 2 Mei 1816 toonden deze soldaten welk waardevol materiaal zij waren voor dezen *guerra à muerte* (oorlog zonder genade).

Men kan zich ter nauwernood een voorstelling maken van het land, waar deze verwoede krijg gestreden werd, noch van het leger, dat Piar in dezen veldtocht ter zijde stond.

Ten Zuiden van Barcelona aan gene zijde der Andes strekt zich over honderden mijlen een eindelooze vlakte (*llanos*, *llanúros*) uit aan beide zijden van de Orinoco, een ontzaggelijken stroom van 2 tot 6 K.M. breed. Op tallooze plaatsen wordt deze vlakte doorsneden door een menigte andere rivieren, die deze streken in de regennaanden onder water zetten. Deze vlakten zijn overdekt met gras, van daar dat de Spaanjaarden ze *la mar de yerbas*, graszee, noemden, die aan overtalrijke kudden wilde paarden, muilezels en vee overvloedig voedsel biedt. Het vleesch dezer dieren vormde het eenig voedsel, waarover de troepen van Piar hier konden beschikken. Andere levensmiddelen waren er niet te vinden. Dat vleesch werd gegeten zonder zout, zonder brood of eenige andere toespijs. Alleen voor de wilde, woeste soldaten, *llaneros*, bewoners en grensbewoners dezer vlakten, nog half barbaren, was zulk een leven mogelijk. De kleeding, die zij bij hun eerste expeditie hadden meegebracht, was hun reeds lang van het lijf gesleten en blootsvoets, zonder hoofdbedekking, half naakt of alleen met een dierenhuid bedekt, maakten zij deze campagne mede. Uit haat en weerwraak sneden zij elken Spanjaard, die hun in handen viel, even koelbloedig den hals af als zij een stuk vee afmaakten.¹⁾

¹⁾ Briefe aus Columbien an seine Freunde von einem Hannöverschen Ofcier, geschrieben in dem Jahre 1820. — Leipzig. Brockhaus 1822. bl. 82—91.

Zonder ruitery was er in deze vlakten niets te beginnen tegenover de Spanjaarden, die over een flinke goed geëfende cavallerie beschikten.

Doch de wilde paarden der *llanos* werden door deze natuurkinderen opgevangen, getemd, bereden en voor den strijd afgericht.

* *
* *

Zoodra op het einde des jaars de regentijd voorbij en het seizoen voor de operaties gunstig was geworden, begonnen Piar en Cedeño van uit Caicara, aan den zuidelijken (rechter) oever van de Orinoco bij de samenvloeiing van de Apure gelegen, hun opmarsch in Oostelijke richting met het vastberaamde plan zich van de geheele provincie Guayana en met het einddoel ook van de hoofdstad Angostura meester te maken. Reeds bij de Caura, de eerste groote zijrivier van de Orinoco, moesten zij halt maken, vooreerst om op den oever de noodige vaartuigen in elkaar te slaan om die rivier over te steken, tweedens om zich op ernstigen tegenweer voor te bereiden daar de tegenoverliggende oever door vier compagnieën Spaansche soldaten verdedigd werd. ¹⁾

In den avond van 30 December 1816 stak een officier der patriotten Ra ael Rodriguez met drie manschappen heel voorzichtig de Caura over, overviel een vijandelijke voorpost en maakte zich onder het oog van den Spaanschen bevelhebber meester van een der vaartuigen, waarmee hij terstond naar den anderen oever terugkeerde. Op Nieuwjaarsdag 1817 zou men de rivier oversteken. Maar reeds terstond bleek een der eigengemaakte booten totaal onbruikbaar, zoodat de geroofde dubbel van pas kwam. Twee afdeelingen infanterie gingen zóóver stroomopwaarts de Caura over, dat ze door den vijand niet konden worden opgemerkt. Tegelijkertijd opende de artillerie het vuur op den overkant, waar de vijand stond opgesteld, ter bescherming van Cedeño met zijn ruitery, die zwemmend den overtocht maakte.

¹⁾ Baralt, II, p. 357.

De vijand hield niet lang stand en vluchtte weg naar Angostura, nog $1\frac{1}{2}$ mijl ver tot bij het dorpje San Pedro door den troep van Cedeño achtervolgd.

Reeds den 12den Januari kwam de Venezolaansche krijgsmacht voor Angostura en begon het beleg der stad. Eenige dagen later beproefde Piar wel door bestorming zich van de stad meester te maken, maar de verdediging der fort en aan de landzijde en der vloot van 2 fregatten, 3 gouletten en 4 kanonneerbooten op de rivier was zóó geducht, dat Piar met een verlies van 300 man werd teruggeslagen.

Nu beraamde hij een ander plan en besloot de stad uit te hongeren door den toevoer van levensmiddelen af te snijden.

Op 150 K.M. afstand in Oostelijke richting van Angostura vloeit de rivier de Caroní in de Orinoco. Aan de overzijde dier rivier hadden Spaansche Paters Capucijnen sedert bijna een eeuw verschillende Nomaden-stammen der Indianen in een groot aantal dorpen vereenigd, door middel van landbouw en veeteelt gewend aan een meer geregeld en werkzaam leven en tot eenige beschaving gebracht. Van uit die missieposten werd Angostura gestadig van levensmiddelen voorzien. Den 8sten Februari trok Piar de Caroní over en 9 dagen later waren alle 28 missiedorpen in zijn bezit. De Spaansche bezetting trok zich terug binnen de versterkte stad *Guayana Vieja*, 40 K.M. oostelijker aan de Orinoco gelegen. De 22 Capucijnen werden gevangen genomen en opgesloten om te voorkomen dat ze de Indianen weer voor de partij van Spanje zouden overhalen. Piar stelde José Feliz Blanco als zijn commissaris over deze dorpen aan, die ze zeer economisch administreerde en nu de Indianen voor de republikeinen liet opbrengen, wat ze eerst aan de Spanjaarden afleverden.

* *

Na deze overwinning zond Piar aan Bolivar bericht van de behaalde successen. Bolivar had in die dagen zijn

hoofdkwartier in Barcelona en droomde van een aanval in grooten stijl op Carácas, de hoofdstad des lands. Alle generaals, die links en rechts op eigen gelegenheid ageerden, werden met aandrang opgeroepen naar Barcelona. Ook Piar ontving brief na brief met dezelfde boodschap. In een brief van 10 Januari gaf Bolivar hem te verstaan, dat de verovering van Guayana een utopie was. „*Sin una flotilla respetable no es posible tomar la Guayana*” en „*Aun no es tiempo de tomar á Guayana*”. Zonder een aanzienlijke vloot is het onmogelijk Guayana te veroveren”. „De tijd is nog niet gekomen om Guayana te veroveren”.¹⁾ Maar Piar kon onmogelijk uit Guayana en den Orinoco weer overtrekken zonder al het veroverde weer prijs te geven en zijn leger op den terugtocht aan vernietiging bloot te stellen. Ondanks de herhaalde vertoogen van Piar (Doc. 1180, 1188, 1195, 1204 en 1207) wantrouwde Bolivar het zaakje in Guayana en vermoedde dat Piar naar het opperbevel ambieerde, een vermoeden door Generaal Arismendi hem ingeblazen, die in een brief van 20 Febr. zich aldus uitliet: „El General Piar, puiero decírselo reservado, me da mala espina. A este patriota le ha soplado mucho la fortuna y quien sabe á donde va á parar esto, porque el no piensa como nosotros”. — „Generaal Piar, dit wil ik U in vertrouwen zeggen, boezemt mij wantrouwen in. De fortuin heeft dezen patriot verwaand gemaakt en wie weet waarop dat zal uitloopen, want zijn zienswijze wijkt geheel van de onze af”.²⁾ Bolivar was er niet gerust op en besloot eindelijk met eigen oogen zich van den toestand in Guayana op de hoogte te stellen en zoo mogelijk dat dreigend gevaar te keeren. Na tal van moeielijkheden en gevaren, op zijn doortocht ondervonden, kwam hij den 2n Mei voor Angostura, juist in de de dagen toen het leger van Piar nog in een vreugderoos over een nieuwe schitterende zegepraal verkeerde.

* *

¹⁾ *Documentos* No. 1170.

²⁾ *Documentos*, No. 1212.

Wat was er intusschen bij Angostura voorgevallen? ¹⁾

Voor het Spaansche leger en de vloot en de burgerbevolking dezer stad was het behoud van het missiegebied van Caroní een levenskwestie. Zonder dit bezit stond hun met zekerheid de hongerdood te wachten. Daarom zocht La Torre, de bevelhebber der stad, tot elken prijs deze dorpen weer in zijn macht te krijgen. Ongetwijfeld zou hij daarin geslaagd zijn, wanneer de sluwe Piar niet zijn prachtig opgezet plan doorschouwd en jammerlijk had doen mislukken.

La Torre liet het bezettingsleger een uitval doen, schijnbaar met de bedoeling om ten Zuiden der stad van uit *Ferranéro*, waar een groote veefokkerij bestond, eenige kudden slachtvee binnen de stad te smokkelen, maar in werkelijkheid nog méér met het oogmerk om Piar's aandacht op dit punt te trekken en hem met geheel zijn ruitery uit de Indianendorpen te lokken tot op 2 à 3 dagreizen afstand aan deze zijde van de Caroní. Wanneer dat lukte, zou La Torre heimelijk 's nachts naar de stad terugkeeren, terwijl reeds op de Orinoco de noodige vaartuigen in gereedheid lagen om zijn soldaten de rivier te laten afzakken en de onbeschermd gelaten missiedorpen wederom in bezit te nemen. De uitgeputte paarden van Piar's ruitery zouden na dien geforceerden marsch onmogelijk in staat zijn opnieuw den verren tocht terug tot aan de oevers van de Caroní en over deze breede rivier en nog naar het bedreigde punt te maken om daar terstond aan de versche troepen van La Torre slag te leveren. Piar vermoedde den toeleg. Vóór hij met zijn ruitery de missie verliet en de Caroní overtrok, gaf hij in het geheim aan den Commissaris Blanco, den beheerder van het missiegebied, last zonder verwijl 500 versche paarden aan die zijde der rivier gereed te houden voor zijn manschappen.

In den nacht liet La Torre groote vuren aanleggen tusschen beide legerkampen om Piar nog meer te misleiden. Doch toen de dag aanbrak en hij de Spaansche leger-

¹⁾ *Baralt*, II, p. 363.

plaats geheel verlaten vond, zag Piar zijn vermoeden be-
waarheid en maakte terstond rechtsomkeer. In galop
ging het naar de rivier, trok deze wadend en zwemmend
met zijn ruiters over en vond aan den overkant in plaats
van 500 tot zelfs 700 versche paarden gereed staan. Aan
deze prachtige manoeuvre was het te danken, dat Piar
reeds rustig den vijand stond op te wachten, toen deze
zich den 11n April 's middags ten 2 uur tusschen de dor-
pen San Feliz en San Miguel vertoonde. La Torre had
1600 man voetvolk en 200 ruiters, Piar daarentegen 500
fuseliers, 1300 Indianen, waarvan 500 met pijl en boog,
en 800 met lansen gewapend, en 400 ruiters onder zijn
bevelen.

La Torre liet zijn troepen in drie dichtaaneengesloten
colonnen voortrukken, waarvan de flanken door afdee-
lingen der ruitery gedekt waren. Piar had zijn troepen in
een allergunstigste positie opgesteld. Zijn fuseliers en
boogschutters liet hij aan den voet van een heuvel post-
vatten in een zoover mogelijk uitgestrekte linie met in het
tweede gelid daarachter de lancers, terwijl de linker-
vleugel gedekt werd door een diep ravijn en de rechter
door den heuvel. De ruitery stond, geheel voor den vijand
verborgen, aan de achterkant van den heuvel opgesteld
gereed om den vijand onverhoeds in de flank op het lijf
te vallen. Bovendien moest het Spaansche leger om aan
te vallen eerst de glooiing van den heuvel opklimmen en
was daarbij geheel aan het vuur van den tegenstander
blootgesteld.

Nog vóór de patriotten goed en wel hun aangewezen
positie hadden ingenomen, was de vijand reeds tot op een
pistoolschot afstand genaderd, waarop de republikeinen
onmiddellijk eerst vuur gaven en daarna met gevelde
bajonet op den vijand instormden. Het vuur en de pijlen
van het eerste gelid hadden een ontzettende uitwerking
op de gesloten gelederen der Spanjaarden. Terstond bogen
zich de zijflanken tot een halven cirkel om, zoodat de
realisten zich zagen ingesloten en van alle zijden de vij-
anden op zich zagen losstormen. Toen kwam de ruitery
achter den heuvel uit zijn schuilhoek te voorschijn en

viel als een wervelwind op den linkervleugel der Spanjaarden. Er werd geen schot meer gelost, het was een strijd van man tegen man. Een gruwelijke slachting volgde. 500 Spanjaarden werden gedood, 200 gewond, 300 waaronder 75 officieren en generaals krijgsgevangen gemaakt, waarvan niemand tenzij alleen de Venezolanen, die in het Spaansche leger dienden, het leven gespaard werd. Alleen La Torre met 17 ruiters ontkwamen door de duisternis en de vlugheid hunner paarden naar de rivier op de vaartuigen. Piar verloor twee zijner beste officieren en overigens maar weinig manschappen.

Deze geweldige zegepraal verschaftte aan Piar een overvloed van krijgsvoorraad, kleeding en geld en bracht zijn leger in een welstand, zooals het tevoren nooit gekend had. Nog in den jubel dezer overwinning kwam Bolivar den 2n Mei met zijn officieren en leger voor Angostura om zich van den staat van zaken te vergewissen.

Toen hij de bijzonderheden van den veldslag bij San Feliz vernomen had, riep hij uit: „De overwinning, die Generaal Piar bij San Feliz behaald heeft, is het schitterendst succes, dat onze wapenen in Venezuela tot nu toe bevochten hebben.”

Piar bereikte door deze overwinning het glanspunt van zijn roem en bevestigde opnieuw de faam een der meest geniale veldheeren te zijn van het Venezolaansche leger.

In aanmerking genomen de vroegere ontstemming van Bolivar en zijn afkeurige gezindheid tegenover Piar, kunnen wij alleen aan deze roemrijke prestatie van hem de zwenking in de verhouding van Bolivar tot Piar toeschrijven. Bij deze gelegenheid had Bolivar een langdurige samenkomst met hem, die tot de grootst mogelijke overeenstemming leidde. Piar erkende Bolivar als den eenigen en oppersten Chef van het leger. Van zijn kant bese te en erkende Bolivar nu de enorme beteekenis van de overmeestering van Guayana.¹⁾ Geen betere basis voor de verdere krijgsoperaties was er te bedenken. Dat reusachtig gebied, geheel doorsneden door de Orinoco met zijn

¹⁾ *Restrepo*, II, p. 384.

talrijke zijrivieren, konden de patriotten nu overal bereiken en zóó tot in het hart van Venezuela en verderop naar het Westen ook tot in Colombia doordringen. Langs deze rivier hadden zij bovendien de prachtigst denkbare verbinding met den Oceaan en zóó met alle landen, van waar zij steeds wapenen en nieuwe hulptroepen konden aanvoeren.

Ondanks de zegepraal bij San Feliz en het bezit der Indianendorpen van Caroní lag daarmee de stad Angostura nog niet geheel weerloos. Wel was de bevelhebber La Torre niet meer bij machte een uitval te wagen, maar de forten aan de landzijde en de geduchte vloot op de Orinoco vormden nog voldoende bescherming tegen elken aanval. Daarom zag Bolivar voorloopig van een bestorming af, maar besloot haar intusschen door uithongering uit te putten. Zijn infanterie bracht hij naar de missiedorpen over om ze daar verder met Indianen aan te vullen en onder strenge discipline te brengen. De cavalerie onder Generaal Cedeño liet hij in den omtrek der stad geposteed om den toevoer van hulp over land onmogelijk te maken.

Daar er evenwel zonder vloot geen definitieve overwinning te wachten viel, zond Bolivar aan Admiraal Brion bericht om met zijn eskader, dat bij het eiland Margarita kruiste, de monding van de Orinoco op te varen, ten einde in samenwerking met de landtroepen zich van de Spaansche vloot meester te maken en aldus de zegpraal te voltooien.

Den 3en Mei zeilde Brion met zijn eskader van Pampatár uit, vergezeld van eenige lichtere schepen, waarover Antonio Diaz het bevel voerde.

Intusschen was tot in Guayana de tijding doorgedrongen, dat de vloot der realisten onder Murillo in aantocht was en het op Margarita gemunt had. Bolivar moest dus haast maken met de verovering van Angostura, voordat Murillo de vloot op de Orinoco kwam versterken. Te dien einde gaf hij bevel een groot aantal flechéras te vervaardigen om de vloot van Brion behulpzaam te zijn. *Flechéras*, zegt *Restrepo* (II, p. 585, nota 25) zijn een

soort van booten, veel gelijkend op sloepen. Het zijn vaartuigen van weinig diepgang, die overal kunnen binnendringen en landen. Zoowel met zeilen als door roeien worden zij voortbewogen. Sommigen waren vrij groot, zoodat zij zelfs tot 2 kanonnen en 80 á 100 manschappen konden laden. Zoowel de Spanjaarden als de Republikeinen hadden deze booten in dienst. Vooral de bewoners van Margarita verwierven vermaardheid door hun snelvarende flechéras en de kranige bemanning, die ze bediende.

Deze sloepen moesten in de haven Las Tablas bij de samenvloeiing van de Orinoco en de Caroní, dus stroomopwaarts van Guayana Vieja's forten, vervaardigd worden. Bijna zonder geoefend personeel, zonder voldoende gereedschap kostte het heel wat moeite eer men einde Juni vier dezer booten had klaar gekregen. Met deze sloepen onder bevel van kapt. Rodriguez en luitenant Rosendo werden weer andere, die zich te ver van de overigen gewaagd hadden, van den vijand afgekaapt.

Eindelijk kwam het bericht dat het eskader van Brion bij de delta van de Orinoco was aangekomen. Het kwam er nu op aan die sloepen eveneens daarheen te vervoeren. Dat was een uiterst gevaarlijk werk, want zij moesten van Las Tablas voorbij de forten van Guayana Vieja afdrijven om bij de monding der rivier te komen. In den nacht van 2 Juli zou dat worden klaargespeeld. Elf sloepen waren reeds zonder opgemerkt te zijn, de forten gepasseerd. Toen viel er op eens een alarmschot, zoodat de twee achterste weer moesten terugkeeren. De Spaansche schepen achtervolgden beide groepen, waarvan de voorste elf haastig de nauwe doorvaart van Casacóima moesten invluchten.

Bolivar had bevel gegeven, dat een afdeeling troepen langs den oever de bewegingen der sloepen zou volgen en zoo noodig bijstaan. Hij zelf was met de meeste generaals eveneens daarheen gegaan (4 Juli) om het resultaat af te wachten.

Door gevangenen was de vijand ook hiervan onderricht geworden en deze besloot nu zijn slag te slaan. Zonder te

zijn opgemerkt hadden de Spanjaarden eenige soldaten op den oever van de doorvaart bij Casacóima aan walgezet om Bolivar zelf in handen te krijgen. Deze stond met zijn officieren op eenigen afstand van zijn soldaten, toen op het onverwachts de vijandelijke patrouille kwam opzetten. Drie officieren hadden nog den tijd snel te paard te stijgen en weg te vluchten. Maar voor de overigen was langs dien weg geen ontkomen meer. Zonder zich lang te bedenken sprongen deze allen in een nabijgelegen moeras en hielden zich zoo diep mogelijk in het water verscholen. De vijanden waagden zich daar niet in en konden bovendien door de duisternis ook volstrekt niets onderscheiden. Zij hadden er ook geen tijd voor, want de soldaten van Bolivar, die onraad bemerkten hadden, losten eenige schoten en kwamen toegelopen, waarop de realisten de vlucht namen. Doch zóó dreigend was het gevaar geweest, waarin Bolivar met de zijnen verkeerd had, zóó weinig hadden zij verwacht den dood nog te ontkomen, dat Bolivar reeds zijn halsdoek had losgeknoopt en zijn dolk gereed hield om zich zelf den doodelijken steek toe te brengen, om niet levend in de handen van den vijand te vallen.

Al de *flechéras* echter, die met zooveel inspanning vervaardigd en met zooveel levensgevaar tot bijna op de plaats der bestemming gebracht waren, vielen helaas in de macht der realisten of gingen verloren. Gelukkig wist zich de bemanning over land nog te redden.¹⁾

* * *

Admiraal Brion had zijn schepen in twee afdeelingen gesplitst. Over de eene, bestaande uit 5 brigantijnen en gouletten, voerde hij zelf het commando. De andere, niet meer dan 5 sloepen (*flechéras*) had Antonio Diaz onder zijn bevelen. Van dezen moesten er drie vooruitgaan, den zijarm *Macareo* ter verkenning geheel en al doorvaren tot aan de hoofdriever en daarna weer terug om zich weer bij het e. kader te voegen. Doch de realisten vielen op het

¹⁾ *Restrepo*, II. p. 405.

onverwachtst dit drietal met elf flechêras aan (8 Juli). Een verwoed gevecht volgde. Maar door de groote overmacht moesten de patriotten het afleggen. Zij werden allen zonder genade overmeesterd en den hals afgesneden, met uitzondering van slechts enkelen, die zich in een schuitje wisten te redden en bij het afdrijven der rivier het eerst de achtergebleven sloepen onder Antonio Diaz ontmoetten. Toen deze dit treurig bericht vernam, waarbij ook zijn eigen broer was omgekomen, geeft hij vol woede en belust op wraak bevel, zonder Brion daarbij te raadplegen, alle zeilen bij te zetten om den vijand op te sporen en af te straffen. Diaz ontmoet de realisten, nog trotsch op hun overwinning bij het eiland Pagallos. Een nieuw gevecht volgde, waarbij Diaz en zijn mannen een weergaloos onverschrokkenheid aan den dag legden. Langen tijd bleef de strijd onbeslist. Maar Diaz naar alle zijden vurend, dan hier dan daar een schip aanvallend, zonder mededoogen elken Spanjaard, die hij in handen kreeg, om hals brengend, wist ten slotte de eerste drie schepen weer terug te winnen, nog drie er bij te bemachtigen, en 5 tot zinken te brengen en de overigen zooveel schrik aan te jagen, dat zij onder de bescherming der forten van Guayana Vieja hun veiligheid zochten. Diaz zou hen geheel en al hebben vernietigd, als hij hen nog verder had kunnen achtervolgen. Maar zijn schepen hadden zooveel averij en hij met zijn manschappen zooveel wonden opgelopen, dat hij zich uit den verderen strijd moest terugtrekken om eerst wat op verhaal te komen. Deze zegepraal opende den vrijen, onbelemmerden doortocht voor het eskader van Brion, dat bij Casacóima zijn ligplaats zocht, waar ook de ontmoeting van Brion met Bolivar en zijn staf plaats vond. Onbeschrijfelijke vreugde bracht de vloot, zoowel om het weerzien van zooveel vrienden en familieleden van officieren en manschappen van het leger na zulk een lange scheiding, als ook om het zeker vooruitzicht dat de eindbeslissing nu nabij was.

Daar de vloot der Spanjaarden die van Brion verre in sterkte overtrof, liet Bolivar om zijn eskader een krachtigen steun te bieden, een geducht fort bouwen dicht bij

den rechteroever der rivier op een halve mijl afstand ten Oosten van Casacóima, dus dicht bij de mondingen van de Orinoco. Dat fort noemde hij *BRION*. Het werd bezet door twee bataljons en versterkt door batterijen, zóó dat het wel in staat was tegen elken aanval der Spaansche vloot.

* * *

Bolívar met zijn leger had geen vermoeden hoe hoog de ellende in Angostura gestegen was; wist niet dat de bezetting en de bevolking der stad, noch de bemanning der schepen eigenlijk niet meer tot eenigen tegenweer in staat was. Hoe afdoende de insluiting door de troepen der patriotten geweest was, hoe verschrikkelijk de hongersnood in de stad had rondgewaard, bleek eerst naderhand.

RAFAEL SEVILLA, een der Spaansche officieren, die al de ellenden van het beleg had meegemaakt, heeft het te boek gesteld en van hem vernemen wij: „Daar was in de stad geen hond, geen kat, geen muis meer overgebleven. Alles was opgegeten. De huiden, die in de winkels of op de zolders waren achtergebleven, werden gekookt en toe bereid. En al leverde dit niets anders dan een brei van lijm, toch slikten wij het met walging” ¹⁾

Toen ten slotte alles wat maar eenigszins voor voedsel dienen kon, was opgeteerd, toen La Torre van die verdedigingswerken en van de komst van Brion's vloot hoorde, gaf hij alle hoop op redding geheel op. Den 19n Juli 's morgens ten 10 uur werd het overschot van het garnizoen, dat nog maar uit 300 bruikbare mannen bestond, en alle zieken en mariniers met de burgerlijke ambtenaren en verder alle personen, die de stad wenschten te verlaten, op het eskader ingescheept. Het laatste ging La Torre en de gouverneur van Guayana Don Lorenzo Fitzgerald aan boord. De schepen brachten hen over naar het laatste versterkte punt dat nog in hun be-

¹⁾ *Memorias de un Militar*. p. 123—127, ed. de 1903.

zit was, naar Guayana Vieja dicht bij de monding der rivier gelegen. Zonder den minsten tegenstand te ontmoeten kon Generaal Bermudez met zijn troepen de stad binnentrekken.

Het had allen schijn, nu leger en vloot der realisten in hun geheel bij Guayana Vieja geconcentreerd waren, dat hier de geweldige slag geleverd worden en de eindbeslissing zou vallen. Het Spaansche eskader bestond uit dertig schepen, zoodat er wel reden voor eenige bezorgdheid was, daar Brion's Scheepsmacht verre in de minderheid was. Maar het bleef enkel bij schermutselingen. Achteraf bleek dat het eigenlijke doel der Spanjaarden om bij Guayana Vieja ligplaats te kiezen, niets anders was dan ook daar de bezetting aan boord te nemen.

In den morgen van 3 Augustus 1817 werd het anker gelicht om den Orinoco af te varen. Brion's schepen achtervolgden hen nog 30 Mijlen ver en brachten hen nog zooveel mogelijk afbreuk toe. De vaartuigen met La Torre en Fitzgerald en de troepen aan boord slaagden er werkelijk in den Oceaan te bereiken. Maar de andere schepen met de emigranten aan boord dreven uiteen en raakten verdwaald in het labyrinth van vertakkingen der Delta. Velen vielen den patriotten in handen, anderen vonden geen uitweg en nooit meer werd er iets van hen vernomen. ¹⁾ Het Spaansch eskader zette koers naar de vaste kust van Barcelona en Cumaná, dat destijds in den macht van Murillo was. Juist op denzelfden dag, dat Angostura voor Spanje verloren ging, kwam de Spaansche Admiraal met zijn vloot voor het eiland Margarita ²⁾ In een brief aan Generaal Paez, die in de „llanos” van Apure tegen de Spanjaarden opereerde, gaf Bolivar 15 September het resultaat als volgt op:

„Ons eskader heeft den vijand achtervolgd tot op de hoogte van het eiland Tabago. Van de meer dan 40 grootere en kleinere schepen, waaruit de Spaansche vloot bestond, zijn er niet meer dan vijf ontsnapt en behouden

¹⁾ De Orinoco-Delta beslaat een oppervlakte van meer dan 20.000 K.M.² en heeft 36 vertakkingen en 16 uitmondingen.

²⁾ *Restrepo*, II, p. 400—408. — *Baralt* II. p. 366—374.

gebleven, die beschaamd en lafhartig naar de Antillen gevlucht zijn, terwijl al de overige in onze handen zijn gevallen met 1000 gevangenen aan boord, Spanjaarden zoowel als Venezolanen van deze provincie, zoodat alles wat zich aan boord dezer schepen bevond nu het onze is, zonder dat de Spaansche bevelhebber dus eenig voordeel heeft kunnen trekken van het overschot van zijn leger, dat hij op zijn vlucht haastig aan boord genomen had ¹⁾

Zoodra de veldtocht in Guayana voor de Republikeinen gelukkig geëindigd was, schreef Louis Brion in September 1817 aan zijn familie op Curaçao: „Ik ben zoo overkropt met werkzaamheden, dat ik een gedeelte van mijn nachtrust zelfs moet opofferen. Na een moeielijken veldtocht van vier maanden zijn wij nu meester van geheel Guayana. Wij hebben in dezen tijd den vijand ontnomen: 14 vaartuigen, 73 stukken geschut, 330 geweren, 160,000 zilveren Spaansche daalders en 300,000 daalders aan kopergeld. De specie vond men grootendeels aan boord der vaartuigen, waarmede de vijand wilde vluchten. De vijand heeft daarenboven verloren 280 man aan dooden en 1731 gevangenen. Ook zijn alle (Capucijner) monniken gevangen genomen. De bisschop heeft in het beleg het leven verloren. Er stierven gedurende het beleg van Angostura 750 menschen van den honger. Hun Generaal is zwaar gekwetst door een kogel, dien ik zelf gedirigeerd heb. Aan mijn kant heb ik 32 dooden en 31 gekwetsten.”

* * *

Sinds den 2n Mei, den dag dat Bolivar in het legerkamp van Angostura was aangekomen, hebben wij Generaal Piar geheel uit het oog verloren.

Tot nu toe hebben wij Piar als een hoogst bekwaam legeroverste leeren kennen, wien de fortuin steeds gunstig was. Van den dag echter dat Bolivar de teugels in handen nam, is zijn optreden zoo onsympathiek mogelijk, komt

¹⁾ *Documentos*. N°. 1268.

zijn karakter, dat van nature toch al stug en heftig was, van de meest ongunstige zijde te voorschijn.

Piar had zich bij den nieuwen stand van zaken op loyale wijze neergelegd en Bolivar als den Oppersten Chef erkend. Doch dat ging hem niet zoo makkelijk af als hij het beloofd had, of liever wat meer waarschijnlijk is, zijn onderwerping en erkenning van Bolivar is maar in schijn en naar het uiterlijk geweest. Vast staat, dat hij al heel spoedig tot allerlei intrigues zijn toevlucht nam en tot felle oppositie oversloeg.

Alhoewel Bolivar hem terstond tot tweeden Chef benoemd had, vond hij een voorwendsel om zich al dra uit de omgeving van Bolivar te verwijderen en vestigde hij zich in Upáta, de hoofdplaats van het missiegebied.¹⁾ Hier trachtte hij den commissaris Blanco, dien hij zelf had aangesteld, steeds met den grootsten lof overladen en den hoogsten dank gebracht voor diens aandeel in de overwinning bij San Feliz²⁾, tot frauduleuze opgave der bezittingen over te halen, waartoe Blanco zich niet wilde leenen.³⁾ Daarna zocht hij Blanco allerlei moeilijkheden in den weg te leggen, zoodat deze vrijwillig bij Bolivar zijn ontslag indiende⁴⁾. Deze maande hem tot toegevendheid aan om Piar zooveel mogelijk ter wille te zijn.⁵⁾ doch moest ten slotte Blanco gelijk geven. Uit de briefwisseling dezer drie mannen uit dezen tijd blijkt overduidelijk, dat Piar moedwillig oneenigheid zocht en verraad in het schild voerde. Eindelijk zag Bolivar geheel tegen zijn zin zich gedwongen aan Piar opdienseigen verlangen ontslag uit het leger te geven met een paspoort om zich uit het land te verwijderen.⁶⁾ Men had verwacht, dat hij naar Trinidad of Curaçao zou gaan, maar hij ging niet.

In al dien tijd dat Piar zich in Upáta bevond, had hij zich in zijn omgeving niet anders dan spottend en schimpend over Bolivar uitgelaten, voortdurend er op uit diens gezag neer te halen. Hij zocht officieren en minderen op

¹⁾ *Documentos* N°. 1311. ²⁾ *Documentos* N°. 1233. II. ³⁾ *Documentos* N°. 1239 en 1240. ⁴⁾ *Documentos* N°. 1241. ⁵⁾ *Documentos* N°. 1244. ⁶⁾ *Documentos* N°. 1248.

zijn hand te krijgen, schreef brieven in dien geest naar de officieren van zijn vroeger commando, gaf openlijk te kennen, „que era de absoluta conveniencia y necesidad deshacerse de Bolivar y de todos los blanquitos caraqueños que querían mandarlos.” „dat men zich maar van Bolivar en die blanke heertjes van Carácas moest ontdoen, die er op uit waren over hen te heerschen.” ¹⁾ Half Juli ontving Bolivar, die in het missiegebied vertoefde, een dringend schrijven uit naam van zes generaals om terstond naar het hoofdkwartier over te komen, daar Piar hen tot verraad en opstand had willen verleiden en een aanslag op Bolivar beraamde. Bolivar sprong onmiddellijk in het zadel, vernam onderweg de tijding, dat de Spanjaarden Angostura ontruimd hadden en werd bij aankomst in het hoofdkwartier door alle aanwezige generaals en het leger spontaan opnieuw als opperste Chef geproclameerd. Maar inmiddels was de vogel gevlogen. In het geheim door een vriend voor het dreigend gevaar gewaarschuwd, had Piar reeds de wijk genomen. In den nacht was hij de Orinoco overgetrokken om zich in veiligheid te stellen, eerst naar Maturin en later naar Aragua de Barcelona, waar hij eveneens een grooten aanhang wist te verwerven. ²⁾

Terstond werd nu Generaal Cedeño door Bolivar met de zending van Pacificator naar Maturin belast en om Piar op te sporen en hem aan te zeggen zich zonder verwijl bij het hoofdkwartier aan te melden en in geval van weigering hem in hechtenis te nemen. Den 27n September werd hij eindelijk te Aragua de Cumaná aangetroffen. Zoodra Carmóna, de commandant van Piar's lijfwacht, vernam dat Piar in staat van beschuldiging gesteld en er een bevel tot inhechtenisneming tegen hem was uitgevaardigd, bood deze geen weerstand en liet hem door Generaal Cedeño, Piar's besten vriend, gevangen nemen. Onderweg naar Angostura werd Piar echter met allen eerbied aan zijn hoogen rang verschuldigd behandeld. Den 2n October kwam hij in Angostura aan en werd door

¹⁾ *Documentos* N°. 1312. ²⁾ *Documentos* N°. 1311 en 1312.

Bolivar terstond bevel gegeven het proces overeenkomstig de militaire wet van 6 September 1813 te instrueeren. ¹⁾

De akte van beschuldiging luidde, dat hij zich te verantwoorden had wegens 1°. insubordinatie tegen den Oppersten Chef van het leger, 2°. Samenzwering en hoogverraad, 3°. Opstand en 4°. Desertie uit het leger. ²⁾

Men heeft de groote activiteit en voortvarendheid, die Bolivar in die dagen ontwikkelde om Piar gevangen te nemen en zijn proces te beëindigen, als een bewijs aangemerkt van persoonlijken afkeer en wrok, van jalouzie en afgunst tegen een mededinger, maar de documenten bewijzen veeleer het tegendeel. Dat blijkt uit de samenstelling van den kriegsraad, waarvan hij Louis Brion, landgenoot en intieme vriend van Piar, tot voorzitter benoemde. Dat blijkt eveneens uit de briefwisseling van Bolivar in die dagen met de andere Generaals. Aan Generaal Bermudez schreef hij den 4n October : „Mijn speciaal verlangen voor mij persoonlijk is, dat de kriegsraad een weg zal weten te vinden om de strengheid der wet en het prestige der Regeering met de verdiensten van den beschuldigde te verzoenen. Ik heb voor leden van den kriegsraad juist die personen uitgekozen, van wie ik met zekerheid weet dat zij geen motieven van wrok tegen Piar hebben. Brion, zijn landgenoot en intiemste vriend, is President en de andere leden zijn gunstelingen van hem. Het is te hopen, in geval de kriegsraad de hoogste straf zal toepassen, dat ik een duidelijken weg zal vinden om die straf te veranderen, indien het leger dat zal vragen”. ³⁾

Den 15n October deed de kriegsraad uitspraak en verklaarde hem op alle punten schuldig en veroordeelde hem met algemeene stemmen ter dood, met degradatie van zijn militairen rang. Alvorens hun stem uit te brengen, sprak Brion, de Voorzitter zijn medeleden als volgt toe: „Kameraden, als gij verandering van het vonnis aanvraagt, zal ik daarin met U meegaan, evenals ik mede de verantwoordelijkheid wil dragen tegenover het Vaderland, waartoe die wijziging van het vonnis zou kunnen

¹⁾ *Documentos* N°. 1304. ²⁾ *Documentos* N°. 1285. ³⁾ *Documentos* N°. 1286, I.

leiden en gelijk ook de Opperste Chef daarin zal toestemmen en mede in dat geval voor zijn persoon het aandeel zal dragen, indien het toestaan van genade slechte gevolgen mocht hebben voor de Republiek. Ik voor mij, Mijne Heeren, heb geen ander richtsnoer, dat ik in sommige gevallen wel met eenige verzachting toepas, dan mijn plicht als zoon van dit Vaderland, dat wij trachten te bevrijden. Bijaldien Generaal Bolivar, wiens titels ik eerbiedig, evenals ik zijn persoon hoogschat, het ongeluk zou hebben te misdoen en ik belast zou worden over hem vonnis te vellen, zoudt gij ondervinden dat de correctheid van mijn optreden geen afwijking zou vertoonen. In zulke gevallen ben ik op de eerste plaats *niet* Louis Brion, maar getrouw dienaar van de partij, die ik omhelsd heb en voltrekker van de wet, waarop ik mijn eed heb afgelegd." ¹⁾

Bolivar bekrachtigde het vonnis, behalve wat de degradatie betreft. Den 16n October 1817 's avonds ten 5 uur werd Generaal Piar op het hoofdplein van Angostura in tegenwoordigheid van het geheele leger gefusileerd. Dienzelfden morgen had hij om een priester verzocht en zijn zonden beleden. Kalm en rustig ontving hij het doodelijk schot. ²⁾

„Bolivar had zeker Piar kunnen begenadigen, zegt Blanco-Fombona ³⁾, maar dan ten koste van de opkomende Republiek en van zijn eigen gezag." Ook andere geschiedschrijvers, overigens Bolivar weinig genegen, zijn van oordeel dat Bolivar om zijn gezag te handhaven en een einde te maken aan de anarchie, Piar wel noodzakelijk moest opofferen. „Al was het geen rechtvaardige daad, zegt *Mitre*, het was toch een noodzakelijke daad, die den burgeroorlog in de kiem verstikte, die zeker tot ontbinding van het leger zou geleid hebben." En *Gervinus* oordeelt aldus: „Bolivar voltrok tegenover dezen gunsteling van het leger deze daad van hatelijke gestrengheid, maar die onvermijdelijk was. De terechtstelling van Piar bracht

¹⁾ *Ramon Azpuria* o. c. II p. 469.

²⁾ *Documentos* N°. 1311; *Baralt* II, p. 379—382; *Restrepo* II, p. 421—426

³⁾ *Cartes de Bolivar*, p. 178.

orde in den chaos, die tot op dat oogenblik in het leger geheerscht had." ¹⁾

Elf jaar later zeide Bolivar: „De terechtstelling van Piar was voldoende om den opstand te smoren. Het was een staatsgreep, die alle oproerigen in de war bracht en schrik aanjoeg, Mariño en zijn congres van Cariaco in discrediet bracht, die allen tot gehoorzaamheid bracht, mijn gezag verzekerde, den burgeroorlog voorkwam zoo-wel als de slavernij van het land, mij in de gelegenheid stelde den veldtocht naar Nieuw Granada voor te bereiden en te ondernemen en vervolgens de Republiek van Colombia te scheppen. Nooit is er een dood nuttiger, meer politiek en overigens meer verdiend geweest." ²⁾

(Slot volgt.)

¹⁾ *Histoire de XIXe siècle*, Vol. VIII, p. 40.

²⁾ *Diario de Bucaramanga*, p. 140.